

Pressmeddelande Från FöreningsSparbanken Institutet för privatekonomi

Stockholm den 27 maj 1999

Ökade kostnader för 37 000 underhållsskyldiga, sänkta kostnader för 58 000.

Många underhållsskyldiga befinner sig i en svår ekonomisk situation sedan 1997 då staten skärpte kraven på betalning. Även vid mycket låga inkomster behöver man betala för barnens underhåll. Till exempel måste en person med ett barn och en månadslön på 6 000 kronor betala 400 kronor till försäkringskassan. Nu vill man ändra på den situationen. De med låga inkomster ska betala mindre. För att klara förändringen föreslår man att många med månadslöner över c:a 11 000 kronor ska betala mer.

Den 1 juni kommer Riksdagen att behandla förslaget om ändrade regler för underhållsskyldiga. Två målsättningar har utredningen velat uppnå: Sänkta kostnader för staten och bättre fördelningseffekter.

Med höjt grundavdrag vill man att så få föräldrar som möjligt ska hamna under socialbidragsnivån. När man höjer procentsatserna har man utgått från att den som endast har ett barn inte ska få höjt återbetalningsbelopp (underhåll via försäkringskassan).

Hälften av alla återbetalningsskyldiga har en inkomst som understiger 12 500 kronor.

- Det är bara att konstatera att många har en mycket svår ekonomisk situation med ytterst små marginaler, trots sänkta belopp, kommenterar Ylva Yngveson vid FöreningsSparbankens Institut för privatekonomi.

Hur berörs du?

Förslaget ger olika resultat för olika grupper. Fullt belopp ligger kvar, 1 173 kr per barn.

Effekt:	För vilka?	
1. Oförändrat återbetalningsbelopp	- 0 kr i återbetalningsbelopp idag.	30 300 personer
	- Fullt belopp idag. Ett barn och inkomst över 14 380 kr/mån.	39 600 personer
	- Fullt belopp idag. Två eller flera barn och inkomst över 20 770 kr/mån.	5 500 personer
2. Sänkt belopp.	- Belopp över 0 kr idag. Inkomst under 10 000 kr/mån. Den som har inkomst på 6 000 kr eller mindre behöver inte betala något alls.	32 100 personer
	- Ett barn och inkomst mellan 10 000 och 14 380 kr/mån.	23 800 personer
	- Två barn och inkomst mellan 10 000 och 10 830 kr/mån.	2 000 personer
3. Höjt belopp.	- Övriga, dvs inte fullt belopp idag, två barn eller fler, totalt, och inkomst över 10 830 kr/mån.	36 900 personer

Hur förändringen slår vid olika inkomstnivåer framgår av tabell 1.

Ett resultat av förändringen är också att man kommer upp i maximalt återbetalningsbelopp vid en lägre inkomst än tidigare. Se tabell 2.

Marginaleffekterna stiger genom förändringen eftersom procentsatserna höjs. Detta är man medveten om och motiveras med att om man bor tillsammans med sitt barn och får en löneökning kommer det säkert barnet till gagn. Samma förhållande bör gälla även när man bor på olika håll. För en person med en lön på 12 000 kronor och två barn betyder en löneökning att 63,4% går bort i skatt och ökat underhåll. Ökningen av underhållet kommer dock med drygt ett års eftersläpning.

Ekonomin för den underhållsskyldige

I regeringens proposition poängterar man att det i första hand är föräldrarna som har det ekonomiska ansvaret för sina barn. Man betonar också att den underhållsskyldige bör betala underhållet direkt till barnet (vårdnadshavaren) och inte genom försäkringskassan.

Orsaken till att man vill gå in och ändra i reglerna är att många underhållsskyldiga ansett att beloppen är orealistiskt höga. Många fall av omprövning, överklagande och anståndsansökningar är tydliga tecken. Besparingarna har inte blivit vad regeringen förväntat sig. Med det nya förslaget beräknas staten spara 160 miljoner kronor per år, och säkert innebär det också minskat arbete för försäkringskassorna. Totalt uppgick kostnaderna för underhållsstöd till drygt 3 miljarder kronor 1997 mot budgeterat 2,4. Besparingarna för statskassan blir alltså marginella med detta förslag.

Hur ekonomin kan se ut för en underhållsskyldig framgår av tabell 3. Där görs jämförelser både med försörjningsstöd (socialbidrag) och förbehållsbelopp, det belopp man får behålla vid indrivning. Som man kan utläsa av budgetarna är ekonomin för många underhållsskyldiga mycket knapp. Har de råd med bil, semester med barnen och den bostad de behöver för att ta emot barnen?

- Förändringen är säkert välkommen för underhållsskyldiga med små inkomster, menar Ylva Yngveson. Belastningen har ofta varit orimlig, även om man kan anse att föräldrar ska ta ekonomiskt ansvar för sina barn, oavsett om man bor ihop eller isär.

Förändringen för dem som får höjda återbetalningsbelopp blir klart märkbar. Det gäller att vara beredd i februari 2000, när förändringen är tänkt att träda i kraft. Samtidigt gör man det årets omräkningar på senast taxerad inkomst, vilket innebär 1998 års inkomster av tjänst, näringsverksamhet och kapital.

Ytterligare information

FöreningsSparbanken (publ), Institutet för privatekonomi
Catharina Andréen, telefon 08-585 916 10
Erika Pahne, telefon 08- 585 916 37
Ulla Samuel, telefon 08-585 916 38
Ylva Yngveson, telefon 08-585 916 04

Bilaga

Fakta

Varje barn som lever med särboende föräldrar har rätt till 1 173 kr per månad i underhåll (från underhållsföräldern) eller i underhållsstöd (från försäkringskassan).

När det framkommer i avtal eller domslut att en underhållsskyldig ska betala ett underhåll som är mindre än 1 173 kr per månad och barn, kan försäkringskassan gå in och betala underhållsstöd till barnen. (I vissa fall gäller utfyllnadsbidrag med andra belopp.) Den underhållsskyldige betalar då ett s.k. återbetalningsbelopp till försäkringskassan istället för direkt till barnet eller den andre föräldern. Försäkringskassans krav bygger inte på avtal eller dom mellan föräldrarna.

Återbetalningsbeloppet beror i stället på den underhållsskyldiges totala antal barn, inkl hemmavarande, och senast taxerad inkomst. Till inkomst räknas även kapitalinkomster.

Nytt i förslaget är att man ska kunna minska kapitalinkomsterna med uppskovsavdrag vid byte av bostad och realisationsförluster.

Återbetalningsbeloppet räknas fram enligt en viss procent på inkomsten:

	Gamla regler	Nya regler
Grundavdrag per år	24 000 kr	72 000 kr
Procentsatser per barn om man har totalt:	%	%
1 barn	10	14
2 barn	6,25	11,5
3 barn	5	10
4 barn	4	7,75
5 barn	3,4	6,4

Några uppgifter ur propositionen:

Antal barn i underhållsstödssystemet februari 1999: 345 818 st.

Antal underhållsskyldiga i systemet var i februari totalt 234 725 st. Av dessa hade 170 210 st ett fastställt belopp på mellan 0 och 1 173 kronor per barn. De övriga består av dem som bara har en kvarstående skuld eller av utlandsärenden med andra regler.

Andelen män är 86%.

58% betalar för ett barn och 30% betalar för två barn. Mellan en tredjedel och hälften av dessa har även barn som bor hemma.

32% av de underhållsskyldiga har endast ett barn och betalar underhåll för det. 21% har endast två barn och betalar underhåll för dem.

52% av de underhållsskyldiga ligger i inkomstläget mellan 10 000 kronor och 20 800 kronor i månaden. 37% har en lägre inkomst och 11% en högre. Uppgifterna avser dem som har ett fastställt återbetalningsbelopp på 0 – 1 173 kr per barn.

Tabell 1

Förändring av återbetalningsbelopp. Kronor per månad.

Underhåll för:	Inkomst 6 000	8 000	10 000	12 000	14 000	16 000	18 000	20 000
1 barn	- 400	- 320	- 240	- 160	- 53	0	0	0
2 barn	- 500	- 290	- 80	+ 130	+ 340	+ 550	+ 346	+ 96
3 barn	- 600	- 300	0	+ 300	+ 600	+ 900	+ 1 119	+ 819
4 barn	- 640	- 340	- 40	+ 260	+ 560	+ 860	+ 1 160	+ 1 460

Kommentar: Denna tabell gäller när man betalar underhåll för alla sina barn. Om man har hemmavarande barn utöver dem man betalar underhåll för, blir beloppen annorlunda.

Tabell 2

Inkomst där man börjar betala högsta belopp, 1 173 kr per barn. Kronor per månad.

Totalt antal barn	Idag	Enligt förslag
1 barn	13 730	14 380
2 barn	20 770	16 200
3 barn	25 460	17 730
4 barn	31 330	21 140
5 barn	36 500	24 330

Tabell 3

Underhållsskyldigas ekonomi. Kronor per månad.

Lön	6 000	8 000	10 000	12 000	14 000	16 000	18 000	20 000
Skatt	-1 820	-2 390	-3 080	-3 880	-4 690	-5 500	-6 280	-7 030
Disponibel inkomst	4 180	5 610	6 920	8 120	9 310	10 500	11 720	12 970
Återbetalning, nya regler, 1 barn	0	-280	-660	-840	-1 120	-1 173	-1 173	-1 173
Kvar till levnadsomkostnader	4 180	5 330	6 360	7 280	8 190	9 327	10 547	11 797
Återbetalning, nya regler, 2 barn	0	-460	-920	-1 380	-1 840	-2 300	-2 346	-2 346
Kvar till levnadsomkostnader	4 180	5 150	6 000	6 740	7 470	8 200	9 374	10 624
Återbetalning, nya regler, 3 barn	0	-600	-1 200	-1 800	-2 400	-3 000	-3 519	-3 519
Kvar till levnadsomkostnader	4 180	5 010	5 720	6 320	6 910	7 500	8 201	9 451

Förutsättning: Inga kapitalinkomster. Kommunkatt 31,48 kr. Enbart underhållsbarn.

"Kvar till levnadsomkostnader" kan jämföras med:

Försörjningsstöd (socialbidrag) 2 900 kr (plus hyra och en del andra kostnader)

Förbehållsbelopp (vid indrivning) 3 830 kr efter det att hyran är betald